

VII. ROČNÍK STUDENTSKÉ VĚDECKÉ A ODBORNÉ ČINNOSTI (SVOČ) NA PF UK

Oponentský posudek

AUTOR SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Iveta Zetochová
NÁZEV SOUTĚŽNÍ PRÁCE: Přímá volba hlavy státu v České
OBOR: ústavní právo (magisterské studium)
POSUDEK VYPRACOVAL: JUDr. PhDr. Marek Antoš, Ph.D., LL.M.

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti, praktické použitelnosti a teoretického významu

3/3

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Zavedení přímé volby prezidenta republiky je bezesporu jednou z nejzávažnějších změn konstrukce Ústavy ČR, ke které průběhu dvaceti let její existence došlo. Je proto bezesporu aktuálním tématem: a přestože se mu již dostalo poměrně značné pozornosti, což prostor pro další práce v této oblasti omezuje, stále zůstávají určité málo probádané aspekty, jako je například nominační proces či financování kampaní. V tomto ohledu je tedy téma práce aktuální a prakticky využitelné.

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

3/5

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Citelným nedostatkem práce je absence vymězení jejího cíle: např. v podobě teze, kterou chce autorka prací obhájit, nebo otázky, na kterou chce prostřednictvím práce odpovědět. Vzhledem k tomu, že jde o práci studentky 2. ročníku, lze tento nedostatek jistě omluvit, i v zájmu dalšího odborného rozvoje autorky však považují za důležité jej uvést a zdůraznit.

Chybějící cíl je patrný na struktuře práce: není zřejmé, jaký je smysl zařazení jednotlivých kapitol, resp. k jakému společnému účelu směřují. Práce se v zásadě věnuje dvěma hlavními oblastem: a) otázce postavení prezidenta republiky a jeho případné změně po zavedení přímé volby (s možným důsledkem posunu k poloprezidentské formě vlády); b) právní (procesní) úpravě volby prezidenta. Domnívám se, že vzhledem ke stanovenému rozsahu práce by bylo vhodnější si vybrat jen jednu z těchto oblastí a raději se jí věnovat více do hloubky.

3. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

3/4

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Jazyková úroveň i grafická úprava práce je na velmi dobré úrovni. Oceňuji také informace uvedené v příloze, jakkoliv tam v případě dat o volební účasti na Slovensku chybí uvedený zdroj. Jediná připomínka se týká práce s poznámkovým aparátem. Ta je v textu zpravidla na slušné úrovni, neplatí to ale všude: např. v části č. 3 zcela chybí odkazy na citované návrhy změn Ústavy a jejich důvodové zprávy, chybí i odkaz na argumentaci ve prospěch přímé volby, která je v textu připisována V. Havlovi, aniž by bylo jakkoliv patrné, odkud autorka tuto informaci čerpá. Také u děl více autorů (či sborníků) by bylo vhodnější citovat tak, aby bylo patrné, kdo je autorem kapitoly (příspěvků), který je přímo citován (srov. např. pozn. pod čarou č. 8, 14, 15, 16). Je pozoruhodné,

že v jednom případě (u příspěvku T. Lebedy) tak autorka činí (pozn. pod č. 21), zatímco v ostatních nikoliv.

4. Hodnocení obsahové (věcné připomínky k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

6/8

Zdůvodnění bodového hodnocení:

Se závěrečným hodnocením autorky, podle něhož „by bylo nejvhodnější vrátit se k volbě nepřímé“, lze sice souhlasit, nelze však považovat za pravděpodobné, že by k tomu opravdu došlo. Je proto sympatické, že i v rámci stávajícího nastavení přímé volby prezidenta republiky se autorka snaží přispět k jejímu zlepšení a na řadě míst v práci komentuje současnou právní úpravu i praxi. Lze konstatovat – opět s přihlédnutím k tomu, že jde o studentku 2. ročníku – že pokud jde míru zdravé kritičnosti a ochoty zaujmout vlastní stanovisko, podložené však právními argumenty, jde o práci nadprůměrnou. Z toho pochopitelně plyne i skutečnost, že oponent s některými v práci uvedenými závěry nemusí souhlasit, ale tak už to v akademické diskusi bývá.

Jak již bylo uvedeno výše, práce trpí nejasným vymezením cíle a snahou pokrýt širší okruh témat na úkor hloubky jejich zpracování. Až na výjimky také práce postrádá komparativní prvek, který by jinak mohl být užitečnou inspirací právě pro zlepšování právní úpravy, ke kterému se autorka snaží přispět.

5. Stručně celkové hodnocení práce a celkový počet bodů¹

15/20

Závěrečný komentář:

Práce splňuje požadavky kladené na práce přihlášené do soutěže SVOČ, a to včetně maximálního rozsahu (počítá-li se pouze vlastní text práce bez hlavičky, obsahu, přehledu literatury a příloh). Jde o zajímavý text na zajímavé téma, který je příslibem, že pokud bude autorka v rámci dalšího studia pracovat na svých schopnostech psát akademický text, mohla by v budoucnu napsat ještě zajímavější texty na ještě zajímavější témata.

Otázky k ústní obhajobě:

1. Autorka se v práci přiklání k názoru, že Česká republika se ani po zavedení přímé volby prezidenta nestala poloprezidentskou republikou, protože i nadále splňuje Sartoriho definici republiky parlamentní. Se závěrem se osobně ztotožňuji, tento argument však považuji za poměrně slabý, protože Sartoriho definici parlamentní republiky, tak jak s ní autorka pracuje, splňuje i francouzská Pátá republika (vláda musí mít důvěru parlamentu, je-li jí vyslovena nedůvěra, musí podat demisi – čl. 20, 49 a 50 francouzské Ústavy), která se přitom považuje za modelový příklad poloprezidencialismu. Jsou nějaké další argumenty, kterými by bylo možné podepřít závěr o tom, že je Česká republika i nadále parlamentním režimem?
2. V části věnované právní úpravě petičních archů předkládaných kandidáty a platnosti podpisů, jež jsou na nich uvedeny, autorka navrhuje, že by v případě „neúměrně vysoké chybovosti“ mohl stanovit neplatnost všech archů. V tomto případě by tedy nezáleželo čistě na tom, kolik

¹ Celkový počet bodů je součtem bodů udělených v předchozích čtyřech kategoriích.

platných podpisů archy obsahují, ale také v jakém jsou poměru k neplatným podpisům. Osobně mám pochybnost o tom, že by taková úprava byla konformní s ustanovením čl. 56 odst. 5 Ústavy, podle něhož může kandidáta navrhnout každý občan, „podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky“. Jak by se autorka s touto námitkou vypořádala?

3. Autorka se po vzoru některých zahraničních úprav (konkrétně cituje USA – opomíjí však související judikaturu, zejména *Buckley v. Valeo*, popř. též *Citizens United v. FEC*) přiklání k tomu, aby vedle celkového limitu volebních výdajů jednotlivých kandidátů byly zavedeny i limity na finanční příspěvky. U fyzických osob navrhuje limit ve výši 40 000 Kč a u právnických osob 250 000 Kč pro jednoho kandidáta. Zároveň navrhuje, aby právnická osoba mohla tento limit překročit, přispěje-li zároveň alespoň 10 % částky poskytnuté kandidátovi na dobročinné účely. Předmětem diskuse v ústním kole by mohla být jednak ústavnost této úpravy (zejména ve vztahu ke svobodě projevu), jednak její efektivita.

V Praze dne 7. května 2014

.....
JUDr. PhDr. Marek Antoš, Ph.D., LL.M.,